

Konsultatīvās padomes „Izglītība visiem” sanāksme

„Uzņēmīgs skolotājs izglītībai visiem: vispārējās un profesionālās izglītības iestāžu skolotāju iesaiste prasmju pasniegšanā pieaugušo neformālās izglītības un profesionālās pilnveides ietvaros”

2012.gada 25.aprīlis

Rīgā

Sanāksme notiek: Latvijas Pašvaldību savienības sēžu zālē, M.Pils iela 1

Sanāksme sākas: plkst.15.00

PROTOKOLS Nr.6

Sanāksmi vada:

Roberts Ķīlis Izglītības un zinātnes ministrs, Konsultatīvās padomes priekšsēdētājs

Sanāksmē piedalās:

Konsultatīvās padomes dalībnieki (apstiprināti ar MK rīkojumu Nr.204), vai deleģētie pārstāvji	
Roberts Ķīlis	Izglītības un zinātnes ministrs, Konsultatīvās padomes priekšsēdētājs
Valdis Kudiņš	Biedrības „Latvijas lauku forums” pārstāvis
Dagnija Baltiņa	UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas ģenerālsēdētāja
Gunta Kraģe	Latvijas vecāku apvienības “Vecāki izglītībai, sadarbībai, izaugsmei” pārstāve
Ina Druvieta	Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes komisijas priekšsēdētāja
Aivars Gribusts	Biedrības „Latvijas izglītības apgādu asociācija” valdes priekšsēdētājs
Olga Kokāne	Latvijas Pašvaldību savienības priekšsēdētāja padomniece
Sarmīte Pīlāte	Biedrības „Latvijas Pieaugušo izglītības apvienība” direktore
Imants Lipskis	Labklājības ministrijas Darba departamenta direktors
Anita Līce	Latvijas Darba devēju konfederācijas izglītības un nodarbinātības eksperte
Rasma Stabiņa	Latvijas izglītības un zinātnes darbinieku arodbiedrības pārstāve
Ludis Neiders	Ekonomikas ministrijas Tautsaimniecības strukturpolitikas departamenta Ekonomiskās politikas koordinācijas nodaļas vadītājs

Silva Ozoliņa	Profesionālās izglītības biedrības valdes locekle
Karīna Vimba – Raviņa	Valsts prezidenta sabiedrisko projektu vadības padomniece
Edvards Ratnieks	Latvijas Studentu apvienības priekšsēdētājs
Inga Vanaga	Izglītības un zinātnes ministrijas parlamentārā sekretāre
Alda Sebre	Sabiedrības integrācijas fonda sekretariāta projektu nodaļas vadītāja
Dace Ziemele	Kultūras ministrijas Stratēģijas un reģionālās kultūrpolitikas nodaļas vadītāja
<u>Novērotāji, sanāksmes organizatori,</u>	
Nelliņa Titova	Izglītības un zinātnes ministra biroja vadītāja
Inita Juhņeviča	Izglītības un zinātnes ministrijas Profesionālās un vispārējās izglītības departamenta direktora vietniece
Jeļena Muhina	Izglītības un zinātnes ministrijas Politikas koordinācijas departamenta Mūžizglītības attīstības nodaļas vecākā referente
Dainis Papāns	Izglītības un zinātnes ministrijas Politikas koordinācijas departamenta Mūžizglītības attīstības nodaļas juriskonsults
Evija Papule	„Pedagogu konkurētspējas veicināšana izglītības sistēmas optimizācijas apstākļos” projekta vadītāja
Dženija Dzirkale-Maļavkina	LNB Mācību centra vadītāja
Inga Sokolova	Talsu novada Pieaugušo izglītības centra pārstāve
Inese Gaumane	Burtnieku novada pašvaldības pārstāve
Ingrīda Kraukle	Burtnieku novada pašvaldība
Arta Mackēviča	Biedrības „Latvijas Pieaugušo izglītības apvienība” pārstāve
Daina Sproģe	Jaunatnes programmu aģentūras direktore
Zane Matesoviča	Microsoft Latvija Izglītības programmu vadītāja
Baiba Moļņika	UNESCO LNK Izglītības programmu vadītāja

Tiešsaisti no Gulbenes novada vada: Anita Birzniece, Gulbenes novada domes izglītības, kultūras un sporta nodaļas izglītības darba speciālisti

Tiešsaisti no Brocēnu novada vada: Laura Miķelsone, Brocēnu novada metodiskā darba vadītāja

Darba kārtība:

1. Latvijas Republikas Izglītības un zinātnes ministra, Konsultatīvās padomes priekšsēdētāja Roberta Ķīļa ievadvārdi
2. Uzņēmīgs skolotājs izglītībai visiem –mūžizglītības principa īstenošana
3. Kopienas skolas – skolu un skolotāju iespējas iesaistīties pieaugušo izglītošanā – praktiskā pieredze un vērtējums – sazināšanās tiešsaistē ar Gulbeni un Brocēniem
4. Skolu un skolotāju iesaiste pieaugušo izglītības īstenošanā – iespējas un risinājumi bezdarba problēmām, finansējuma piesaistei skolotāju slodzes nodrošināšanai un mazo skolu saglabāšanai – diskusija un rekomendāciju izstrāde
5. Kopsavilkums un noslēgums

1.

Izglītības un zinātnes ministrs *Roberts Ķīlis* atklāj sanākumi, sasveicinoties ar Konsultatīvās padomes locekļiem un novērotājiem gan klātienē, gan arī neklātienē – Gulbenē, Brocēnos un citās vietās, kas izmanto iespējas noskatīties sanākumi virtuāli. Uzsver, ka Konsultatīvā padome „Izglītība visiem” ir mūžizglītības attīstības padome un tādejādi tās redzes lokā ir ikviens sabiedrības loceklis no maza bērna līdz pieaugušajiem. Aicina Dagniju Baltiņu uzrunāt sanāksmes dalībniekus saistībā ar starptautisko nedēļu „Izglītība visiem”.

Dagnija Baltiņa akcentē, ka starptautiskā nedēļa „Izglītība visiem” Latvijā tiek atzīmēta 10 reizi, savukārt Konsultatīvā padome „Izglītība visiem” darbojas jau 8 gadus, un to laikā diezgan mērķtiecīgi ir virzījusi mūžizglītības jautājumu aktualizēšanu. Izsaka gandarījumu par šī gada izvēlēto tēmu – Uzņēmīgs skolotājs – jo skolotāju darba kvalitāte ir viens no atslēgas jautājumiem visā pasaulē un centrālā ass arī stratēģiskajos izglītības plānošanas dokumentos. Atzīmē, ka jau 2011.gadā tika aizsāktas diskusijas un meklēti risinājumi, kā skola var sekmēt pašvaldības ilgtspējīgu attīstību. Izsaka cerību, ka šoreiz izdosies sameklēt atbildes uz jautājumiem, kas ir uzņēmīgs skolotājs un kāda ir viņa loma mūžizglītības principa īstenošanā kā skolā, tā sabiedrībā kopumā. To var sekmēt arī veiksmes stāstu izcelšana, kas ir apkopoti portālā www.skolasdiena.lv, tāpat arī tiešsaiste ar Gulbeni un Brocēniem var dot jaunu impulsu darbībai un izglītības politikas veidošanai.

Sanāksmes vadītājs iepazīstina ar darba kārtību un uzver, ka sanāksmes laikā būs iespēja visiem iesaistīties diskusijā, kā arī uzklaut pieredzes stāstus no Gulbenes un Brocēniem. Pēc darba kārtības apstiprināšanas *Roberts Ķīlis* iepazīstina ar aktuālo informāciju saistībā ar sanāksmē izskatāmajiem jautājumiem. Atsaucas uz 23.aprīlī notikušo koalīcijas darba grupas sanākumi, kuras laikā tika izskatīti jautājumi par Eiropas savienības struktūrfondu izmantošanu un iezīmēti virzieni nākamajam plānošanas periodam. Atzīmē, ka panākta vienošanās par 4,3 miljonu latu

piešķiršanu profesionālās izglītības programmām, kas ļautu jauniešiem, īpaši bezdarbniekiem, iegūt nepieciešamo kvalifikāciju un iesaistīties darba tirgū. Šo programmu īstenošanā būs iesaistītas izglītības iestādes. Otrā vienošanās paredz aptuveni 2 miljonu latu piešķiršanu karjeras izglītības nodrošināšanai skolās, tas ir ļoti nepieciešams atbalsts, lai izveidotu sistēmu, ka skolēni jau savlaicīgi sagatavotos nākotnes profesijas izvēlei. Kā nozīmīgu sasniegumu *Roberts Ķīlis* iezīmē arī savstarpējo vienošanos ar Labklājības ministriju par iespēju novirzīt nozīmīgu daļu no finansējuma, ko Nodarbinātības valsts aģentūra izmanto bezdarbnieku apmācīšanai, uz vispārējās un profesionālajās izglītības iestādēm, lai tās varētu iesaistīties bezdarbnieku apmācībā. Visas šīs vienošanās paredz līdzekļu piešķiršanu, sākot no 2013.gada janvāra, tāpēc skolām jābūt gatavām un uzņēmīgām šajā procesā iesaistīties un līdzekļus apgūt, piedāvājot kvalitatīvus pakalpojumus kā skolēniem, tā pieaugušajiem. Aicina sanāksmes dalībniekus būt aktīviem un nākt ar konkrētām rekomendācijām, kā piešķirtais finansējums varētu tikt izmantots, kādas aktivitātes īstenojamas un kādi partneri iesaistāmi. Uzsver, ka Konsultatīvās padomes loma ir nākt klajā ar priekšlikumiem, kurus nozares ministrs var izmantot kā argumentāciju rīcībpolitikas izveidē izglītībā.

Roberts Ķīlis aicina UNESCO LNK Izglītības sektora vadītāju sniegt ziņojumu par Uzņēmīgu skolotāju – mūžizglītības principa īstenošanu.

2.

Baiba Moļņika ziņojuma sākumā sniedz nelielu ieskatu iepriekšējos gados padarītajā Konsultatīvās padomes „Izglītība visiem” veikumā un īpaši atzīmē 2011.gadā izstrādāto informatīvo materiālu: „Pašu skolas pašu valdībā – iespējamie rīcības virzieni skolu ilgtspējīgai attīstībai pašvaldībās”, kurā iestrādātas arī konsultatīvajā padomē apspriestās rekomendācijas. Ziņotāja uzsver, ka šī gada starptautiskās nedēļas „Izglītība visiem” mērķis Latvijā - aktivizēt skolas un skolotājus uzņēmējspējas paplašināšanai un mūžizglītības principa īstenošanai, turpina iepriekšējā gadā aizsākto tematiku ar vēlmi paskatīties, vai skolas un skolotāji ir gatavi mūžizglītības principa īstenošanai formālajā, neformālajā un informālajā jeb ikdienējā izglītībā. Kā galvenos izaicinājumus skolotājiem ziņotāja min – skolas atvērtību plašākai mērķauditorijai, prasmi strādāt ar pieaugušajiem, kā arī informāciju tehnoloģiju ienākšanu izglītībā. Skolai jābūt gatavai pārskatīt līdzšinējās funkcijas, sadarboties gan ar citām pašvaldību institūcijām, gan ar nevalstiskajām organizācijām un uzņēmējiem, kļūstot par daudzfunkcionālu centru. Skolas iesaiste pieaugušo izglītības īstenošanā var kļūt par risinājumu bezdarba mazināšanai, sekmēt finansējuma piesaisti skolām, kā arī sniegt atbalstu mazo skolu saglabāšanai. *Baiba Moļņika* atzīmē, ka starptautiskās nedēļas „Izglītība visiem” laikā tika savākti un apkopoti labās prakses piemēri par skolu un skolotāju darbu mūžizglītības principa īstenošanā, kas ir apkopoti interneta

vietnē www.skolasdiena.lv. Ziņotāja izsaka pateicību visiem rakstu autoriem un aicina visus klātesošos iepazīties gan ar šiem rakstiem, gan arī pieredzes apkopojumiem interneta vietnēs www.parmainuskolas.lv un www.keeplearning.lv. Izsaka cerību, ka arī Konsultatīvās padomes sanāksme dos impulsu risinājumu rašanai ilgspējīgas izglītības nodrošināšanai.

Roberts Kīlis pateicas ziņotājam un iepazīstina klātesošos ar vēl vienu sadarbības piedāvājumu, kuru aicina izvērtēt Centrālās vēlēšanu komisijas priekšsēdētājs Arnis Cimdars – visus vēlēšanu iecirkņus izvietot pārsvarā pašvaldību izglītības iestādēs. Tā būtu papildus funkcija skolām, kas reizē arī iespēja piesaistīt papildfinansējumu. Sanāksmes vadītājs aicina klātesošos pievērsties labās prakses izvērtējumam un uzklaut Gulbenes novada domes izglītības, kultūras un sporta nodaļas izglītības darba speciālisti Anitu Birznieci, kā arī Brocēnu novada metodiskā darba vadītāju Lauru Miķelsoni.

3.

Anita Birzniece stāsta par to, kā Gulbenes novads izmanto skolas un skolotājus kā resursus sabiedrības labklājības veicināšanai. Iezīmē, ka Gulbenes novads teritoriāli nav mazs, tomēr iedzīvotāju blīvums ir 12-13 cilvēki kvadrātkilometrā un to skaits turpina samazināties. Zema dzimstība, jauniešu un darbaspējīgo cilvēku aizceļošana, intelektuālā kapacitāte lauku teritorijās salīdzinoši zema – tādas problēmas uzskaita *Anita Birzniece*. Skolotājs bieži vien pagastā ir vienīgais „gaismas nesējs” - cilvēks, kurš tiek sistemātiski apmācīts un pilnveidots, kurš ir kustībā un seko līdzi laikam. Ņemot vērā pastāvošās problēmas un skolu iespējas, pašvaldība savu uzmanību pievērš trim lietām: 1) esošo intelektuālo resursu pilnvērtīga izmantošana; 2) sabiedrības pastāvīga izglītošana; 3) iestādes tiek veidotas par daudzfunkcionāliem centriem, pašvaldība sniedz savu atbalstu šādām iecerēm. Gulbenes novada integrētā attīstības plānā ir ietverta mūžizglītības principa īstenošana, jo to nosaka arī sociālekonomiskā situācija – cilvēki depresīvi, vāji motivēti. Nepieciešamas gan aktivitātes, gan sabiedrības izglītošana, gan skolu funkciju pārskatīšana. Pēdējo gadu laikā sakrāta laba pieredze skolās, kas jau darbojas kā daudzfunkcionāli centri, kur ne tikai tiek realizēta formālā, neformālā un ikdienas izglītība, bet notiek arī aktīva socializācija, skolas spēj sniegt arī sociālus pakalpojumus tur, kur tas ir nepieciešams. Ziņotāja kā labās prakses piemērus iezīmē Druvienas pamatskolu, Tirzas pamatskolu un Stārķu pamatskolu, uzsverot, skolas ir atradušas savu specifiskāciju, kas tās padara īpašas un pievilcīgas. Druvienas pamatskolas galvenais trumpis ir tautas tradīciju saglabāšana, Tirzā lielāks akcents tiek likts uz uzņēmējdarbības attīstīšanu, savukārt Stārķu pamatskolā sekmīgi tiek īstenota iekļaujošā izglītība, atbalsts bērniem ar īpašām un speciālām vajadzībām.

Novadā ir izveidoti divi mācību centri un ļoti bieži pagasta skolotāji šajos centros strādā pa lektoriem, tādējādi iegūst praksi darbā ar pieaugušajiem. Sprotot to, ka skolas un skolotāji ir gatavi funkciju paplašināšanai, Gulbenes novada pašvaldība ir mēģinājusi definēt savas atbalsta iespējas, tai skaitā, sniegt skolotājiem iespējas mācīties un tapt par plaša mēroga ekspertiem. Mainījies arī pašvaldības interese par projektiem, ja pirms neilga laika lielākā interese bija par infrastruktūras projektiem, tad šobrīd tie ir cilvēkresursu attīstības projekti, tie ir arī Eiropas Komisijas Mūžizglītības īstenošanas projekti – Grundtvig, Leonardo da Vinči, Comenius, Jaunatne darbībā u.c. Pašvaldība ir uzņēmusies arī nosacīta „lietussarga” funkciju, respektīvi iespējas pieteikties darbībai projektos tiek dotas ļoti plašam organizāciju spektram – gan skolām, gan bibliotēkām, gan jauniešu centriem un nevalstiskajām organizācijām. Gulbenes novada domē tiek plānots finansējums mūžizglītības īstenošanas programmai, kurā ieinteresētās organizācijas varēs vērsties pēc atbalsta savu iniciatīvu un projektu realizēšanai pagastos. *Anita Birzniece* ziņojuma noslēgumā uzsver, ka ļoti izšķiroša mūžizglītības īstenošanā pašvaldībās būs skolotāja loma un gan pašvaldībai, gan valstij jānodrošina skolotājiem iespējas izglītoties, pilnveidoties, kā arī jādomā par motivācijas celšanu.

Roberts Ķīlis uzdod jautājumu ziņotājai par iespējamiem skolotāju motivācijas veidiem, jo īpaši, domājot par papildfunkciju veikšanu.

Anita Birzniece uzsver, ka atalgojums ir gan būtisks, bet nav noteicošais motivācijas veids skolotāju ieinteresētībā savā darbā. Ļoti bieži izšķirošais faktors ir veids, kādā skolotājs tiek atrasts, uzrunāts un iesaistīts vienā vai otrā aktivitātē. Aicina skolu direktorus papildināt atbildi.

Svetlana Ziepniece, Tirzas pamatskolas direktore, atbildot uz jautājumu akcentē skolotāju piederību kopienai – apziņu, ka viņa darbs ir nozīmīgs vietējās kopienas labklājības celšanai. Tāpat arī uzsver direktora lomu, prasmi strādāt un motivēt skolotājus.

Roberts Ķīlis uzdod jautājumu, vai iespēja skolotājiem saņemt papildfinansējumu darbam ar pieaugušajiem varētu būt motivējošs faktors.

Svetlana Ziepniece atzīmē, ka jau divus gadus skolai ir pieredze iesaistoties Nodarbinātības valsts aģentūras īstenojamā projektā par bezdarbnieku apmācību. Būtu ļoti labi, ja skolām būtu vairāk iespēju pieteikties šādu projektu/programmu īstenošanā.

Roberts Ķīlis – pateicas par atbildi un apsola ņemt Gulbenes pieredzi vērā sniedzot priekšlikumus valdībā par skolotāju iesaisti pieaugušo izglītībā. Aicina klātesošos uzklaut Brocēnu novada pieredzi – ziņotāja Laura Miķelsone, Brocēnu novada metodiskā darba vadītāja

L. Miķelsone uzsākot stāstījumu par Brocēnu novadu atzīmē, ka novads ir salīdzinoši neliels – 70 000 iedzīvotāji, novadā darbojas 4 skolas, viena no tām vidusskola. Pieredze mūžizglītības principa īstenošanā ir jau no deviņdesmito gadu beigām, kad skolas sāka iesaistīties projektos vēršoties uz neformālās izglītības īstenošanu jauniešiem, pēc tam arī pieaugušajiem. Pieredze ir tāda, ka skolotāji raksta paši savus projektus un paši tos arī īsteno, pašvaldības atbalsts tiek saņemts, ja tas ir nepieciešams. Tā kā projektus var rakstīt visas pašvaldībā esošās izglītības iestādes, tad arī iesaistītās mērķgrupas ir, sākot no maziem bērniem līdz pensionāriem. Katra izglītības iestāde ir atradusi savu „nišu” un savstarpēji nekonkurē, mūžizglītības īstenošanā ir iesaistījusies arī novada bibliotēka, kas īsteno aktivitātes plašai mērķauditorijai. Ir dažādi veiksmes stāsti, bet galvenais, ka skolotāji ir iemācījušies „izkāpt ārā no savām korpēm”, iesaistīties projektos, strādāt ar kopā ar sadarbības partneriem. Blakus formālajai izglītībai, tiek attīstīta arī neformālā, notiek ļoti interesanti pasākumi, kā piemēram, alternatīvā olimpiāde bērniem no sociāli nelabvēlīgām ģimenēm. Īsteno arī e-apmācība, ko var piedāvāt arī ārzemēs esošiem bērniem un jauniešiem, vakara nodarbības, kā arī aktīvi izvērsti metodiskais darbs. Brocēnu vidusskola ir iesaistījusies Inovātīvo skolu programmā. Par veiksmīgu atzīstamas pašvaldību iestāžu sadarbības programmas, kurās tiek iesaistītas arī skolas un skolu audzēkņi. Kopumā var secināt, ka ar izglītības iestāžu palīdzību ir izveidots piedāvājums novada iedzīvotājiem visās vecuma grupās, piemēram, vakaros skolās notiek nodarbības, kursi, un tml. Tomēr *Laura Miķelsone* atzīmē vairākas problēmas, ar kurām jāsaskaras, piemēram, organizējot kursus pieaugušajiem. Pieredze rāda, ka aktivitāte noplok tiklīdz kā tiek prasīts līdzfinansējums, kaut vai minimāls. Pašvaldībai pietrūkst līdzekļu, lai finansētu pieaugušo izglītības programmas, savukārt daudzi pieaugušie nemaz nevēlas mācīties, aizbildinoties ar vecumu, veselības stāvokli, nevaļu un tml. Pašvaldībai ir jādomā, kā sekmēt pieaugušo interesi par iesaistīšanos mūžizglītības procesā, kā arī vēl jāmeklē intelektuālie resursi, kurus var iesaistīt kā skolotājus un ekspertus. *Laura Miķelsone* piekrīt Gulbenes novada pārstāvju teiktajam, ka jānodrošina valsts atbalsts skolotāju izglītošanai darbam ar dažādām mērķauditorijām, vairāk pievērsties iemaņām neformālās izglītības īstenošanai pieaugušajiem.

Roberts Ķīlis pateicas ziņotājam un vaicā, vai skola ir izvērtējusi iespējas iesaistīties plašos projektos kopā ar citām institūcijām.

Laura Miķelsone pauž viedokli, ka šāda pieredze skolai jau ir, īpaši darbojoties kopā ar bibliotēku, šādus projektus plānots realizēt arī nākotnē. Tomēr lielākā problēma ir grūtības pašvaldībai atrast līdzfinansējuma vienu, vai otru projekta atbalstam.

Roberts Kīlis pateicas ziņotājam par ieskatu Brocēnu novada īstenotajās izglītības aktivitātēs un aicina IZM parlamentāro sekretāri Ingu Vanagu sniegt ziņojumu par iespējām pedagogu iesaistei pieaugušo izglītībā, tādejādi aizsākot diskusiju

4.

Izglītības un zinātnes ministrijas parlamentārā sekretāre *Inga Vanaga* savā ziņojumā aktualizē, ka salīdzinoši nesen ir pieņemti normatīvie akti, kas nosaka ārpus formālās izglītības iegūto zināšanu un prasmju atzīšanas iespējas un izsaka cerību, ka pieaugušo līdzdalība izglītībā varētu palielināties. *Inga Vanaga* iepazīstina klātesošos ar statistiku, kas uzrāda, ka Latvijā iedzīvotāju līdzdalība pieaugušo izglītībā ir tikai 5%, kas ir zemāka par vidējo rādītāju Eiropas Savienībā – 9%. Atzīmē, ka Eiropas Savienības valstis ir vienojušās līdz 2015.gadam sasniegt 15% līdzdalības rādītāju. Kā galveno kavējošo faktoru līdzdalībai pieaugušo izglītībā var minēt finansiālās grūtības ļoti daudzi (vairāk ka 50%) aptaujāto norāda, ka nevar atļauties ieguldījumus izglītībā. Otrs iemesls ir ģimenes apstākļi, tādēļ nepieciešams pārdomāt iespējas izvērst e-apmācību, mācības brīvdienās, iespējamās nodokļu atlaides. Par ierobežojumu iesaistei pieaugušo izglītībā tiek minēta arī nepieciešamība kursus savienot ar darbu, tai skaitā, darba devēju attieksme. *Inga Vanaga* nosauc arī faktorus, kas sekmē iesaisti pieaugušo izglītībā – motivācija, ārējais atbalsts, pieaugušo izglītības piedāvājums, kā arī iespējas pielietot iegūtās zināšanas. Ziņotāja norāda, ka caur Eiropas savienības struktūrfondiem pieaugušo izglītībai paredzēto finansējumu pārvalda vairākas nozaru ministrijas. Vislielākais finansējums (aptuveni 76%) ir Labklājības ministrijas pārziņā, kas to galvenokārt izmanto bezdarbnieku apmācības un pārkvalifikācijas programmām. Uzsver, ka šobrīd notiek pārrunas starp nozaru ministrijām par finansējuma sadali nākamajam Eiropas Savienības struktūrfondu plānošanas periodam līdz 2020.gadam. Aicina visus domāt un izvērtēt, cik efektīvi šobrīd tiek izmantoti pieejamie resursi, piemēram, skolu infrastruktūra. Skolu infrastruktūru (telpas) var izmantot arī vakaros un brīvdienās, organizējot dažādus kursus. Otrs resurss ir pedagogi, kuriem strādājot mazās skolās ir nepietiekami liela slodze, protams neliedzot iespējas arī citiem pedagogiem piedalīties pieaugušo izglītošanā. Visbeidzot jāizvērtē skolu iespējas piedalīties konkursos un saņemt finansējumu bezdarbnieku apmācībai. *Inga Vanaga* noslēdz ziņojumu ar aicinājumu visiem kopā meklēt risinājumus, kas sekmētu skolu un skolotāju iesaisti pieaugušo izglītības īstenošanā.

Roberts Kīlis pateicas ziņotājam un atgādina, ka Konsultatīvā padome „Izglītība visiem” var pieņemt rekomendācijas, tāpēc aicina sanāksmes dalībniekiem aktīvi iesaistīties un izteikt savus priekšlikumus par izskanējušajiem jautājumiem, jo īpaši par iespēju radīšanu skolai apsaimniekot ne tikai izglītības budžetu, kā arī par informāciju tehnoloģiju izmantošanu neformālās izglītības apgūšanai un profesionālajai pilnveidei.

Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes komisijas priekšsēdētāja *Ina.Druvieta* uzsver, ka sanāksmē izskanējušie jautājumi tiek diskutēti arī Saeimas komisijās un informē klātesošos par 14.maijā gaidāmo Nevalstisko organizāciju forumu, kurā izglītība tiks skatīta ekonomisko jautājumu blokā.

Roberts Ķīlis aicina klātesošos sniegt priekšlikumus līdzfinansējuma jautājumam, kas varētu būt šķērslis plašu projektu realizācijai mūžizglītībā

Biedrības „Latvijas izglītības apgādu asociācija” valdes priekšsēdētājs *Aivars Gribusts* uzsver, ka skolotājs ir izglītības kvalitātes izšķirošais elements. Izsaka bažas, ka paplašinot skolotāju mērķauditoriju, aicinot skolotājus strādāt ar pieaugušajiem, var tikt radīti riski skolotāja pamatdarbam, kurā mēs vēlamies redzēt ļoti augstas raudzes profesionāļus. Aicina savu viedokli par šo jautājumu izteikt Gulbenes un Brocēnu pārstāvjus. Vai tie skolotāji, kas aktīvi iesaistās projektu realizācijā, nav tie paši skolotāji, kuriem jau šobrīd ir pietiekami liela slodze, nevis tie, kuriem slodzes pietrūkst? Izsaka priekšlikumu, ka skolotājiem varētu palielināt apmaksātu profesionālās pilnveides laiku. Iespējams, ka samazinoties bērnu skaitam, skolotājiem jādod vairāk stundas savstarpējai sadarbībai, līdzdalībai semināros, profesionālai pilnveidei, tas varētu celt izglītības kvalitāti, varbūt ir iespējams atjaunot metodiskās dienas principu.

Egons Valters, Brocēnu vidusskolas direktors, izsaka viedokli, ka situācija ir gluži pretēja. Tiešām tie paši skolotāji, kas ir aktīvi skolā, ir arī tie, kas labprāt iesaistās projektos un aicina arī citus savus kolēģus piedalīties. Ja pirms desmit gadiem bija tikai kādi 3-4 aktīvie skolotāji, tad tagad tas skaitlis ir divkārtšojies, vai pat trīskārtšojies. Skolas direktors ir ieinteresēts atbalstīt šos skolotājus, un, ja pat tas reizēm ietekmē pamatdarbu, tomēr ieguvums skolas prestižam, attīstībai un dzīvotspējai ir lielāks.

Laura Miķelsone papildina, ka skolotājs savā ziņā veido arī kopienas sabiedrisko dzīvi un iesaistās pašvaldības sociālajos procesos. Ja skolotājam nav pieredzes strādāt ar dažādām mērķauditorijām, tad to ir grūti izdarīt. Pieredze rāda, ka skolotāji, kuriem ir mazas slodzes, bieži vien ir arī sociāli neaktīvi. No valsts puses būt jānāk atbalstam un piedāvājumam skolotājiem celt savu kvalifikāciju darbam ar dažādām mērķauditorijām.

Roberts Ķīlis precizē, vai iespēja skolotājam apgūt kursus/iegūt kvalifikāciju darbam ar dažādām mērķauditorijām, īpaši ar pieaugušo auditoriju, kas paredzētu arī papildfinansējuma piesaisti, nodrošinātu, ka lielāks skolotāju skaits iesaistītos pieaugušo izglītībā.

Roberts Ķīlis aicina Gulbeni izteikt viedokli par Aivara Gribusta uzdoto jautājumu

Gulbenes novada Izglītības, kultūras un sporta nodaļas vadītājs *Arnolds Šķēls* iesaka nedalīt skolotājus labajos un sliktajos atkarībā no noslodzes, sliktu skolotāju nemaz nevar būt. Uzsver, ka nevajadzētu skaldīt, vai novilkt sarkanās līnijas starp formālo, neformālo un ikdienējo izglītību. To, vai skolotāja plašāka darbība traucē izglītības kvalitātei, var redzēt procesā un, ja skolotājs ir motivēts un godprātīgs viņš labi jūt robežas, cik daudz var atļauties. *Arnolds Šķēls* min trīs būtiskas lietas, kuras būtu jāakcentē saistībā ar diskusiju. Pirmkārt tā ir izpratnes veidošana par mūžizglītību kopienās, otrkārt pedagogu, mentoru gatavošana un tālākizglītība, treškārt piedāvājums, programmas, kuras atbalsta valsts un uz kurām var pieteikties izglītības iestādes. Pauž pārliecību, ka pedagogi ir minimālais riska faktors.

Valdis Kudiņš, Latvijas Lauku foruma pārstāvis, atbalsta viedokli, ka skolotāja iespējas iesaistīties projektos un savienot to ar pamatdarbu ir atkarīga no uzņēmības un motivācijas. Lūdz Brocēnu pārstāvjus sniegt plašāku informāciju par izstrādāto e-izglītības kursu, kuru var izmantot arī ārzemēs dzīvojošie jaunieši. Kāda ir interese par programmu, kura skola šo programmu realizē un vai šo programmu var izmantot arī citi

Brocēnu vidusskolas direktora vietniece *Olga Ļitvinova* skaidro, ka e-izglītības programma ir licenzēta izglītības programma, ko var izmantot gan jaunieši, gan pieaugušie, kuriem ir pieejams internets, tiek organizētas arī speciālas vakara nodarbības. Programmu šobrīd izmanto 12 cilvēki, plānots, ka nākotnē būs vairāk. Pauž pārliecību, ka programmu var izmantot jebkura skola.

Roberts Ķīlis vaicā, vai skolotāji, kas strādā ar šo programmu, sekmē arī savu profesionālo pilnveidi?

Olga Ļitvinova atzīst, ka vispirms skolotāji iegūst labākas prasmes darbā ar datoru, tāpat arī tiek meklētas jaunas informācijas sniegšanas un komunikācijas formas.

Roberts Ķīlis aicina izvērtēt iespējas skolotājiem plašāk iesaistīties e-izglītības programmu īstenošanā. Ja skolotāji iesaistās šādās programmās, tad iegūtās zināšanas viņi tālāk var īstenot savos mācību priekšmetos. Tādejādi skolotāji visātrāk iegūt iemaņas darbam ar digitālajām tehnoloģijām.

Olga Ļitvinova piekrīt ministra viedoklim.

Roberts Ķīlis vēlreiz iniciē diskusiju par līdzfinansējuma piesaistīšanu.

Valdis Kudiņš uzskata, ka jāpārskata, vai esošā struktūrfondu plānošanas periodā ir iespējams mainīt situāciju par labu izglītības iestādēm, bet noteikti vajadzētu padomāt par iestrādēm

nākošajā plānošanas periodā. Aicina pārdomāt par atsevišķa fonda veidošanu izglītības iniciatīvām, salīdzina ar atbalsta fondu lauksaimniekiem.

LDDK profesionālās izglītības eksperte *Anita Līce* uzskata, ka skolām un skolotājiem jāļauj īstenot projektus u.c. ārpusklases aktivitātes pēc pašiniciatīvas principa, viņu pūliņus attiecīgi novērtējot. Uzsver, ka ļoti svarīga ir direktora loma tajā, kā skola attīstās, kādos projektos iesaistās un kādus partnerus izvēlas. Ierosina, ka varētu noteikt atalgojuma fondu, kuru direktors varētu izmantot, lai papildus motivētus skolotājus. Pauž viedokli, ka bieži šķēršļi rodas no nevēlēšanās. Atsaucas uz tikšanos ar tehniskās jaunrades skolotājiem, kuri nevar izmantot interaktīvās tāfeles savās nodarbībās, lai gan skolā tās atrodas. Uzskata, ka tas ir mākslīgi radīts šķērslis, kas skolas vadībai būtu jānovērš, jādomā par iekšējo resursu sadali. Pauž viedokli, ka projektos balstīts finansējums ir atbilstošs veids, kā atbalstīt skolu iniciatīvas. Ja līdzfinansējuma nodrošināšana ir šķērslis, lai skolas īsteno īstenotu projektus, iespējams, valstiskā līmenī var veidot fondu līdzfinansējuma nodrošināšanai izglītības iestādēm labu ideju īstenošanai.

Labklājības ministrijas Darba departamenta direktors *Imants Lipskis* – iezīmē Labklājības ministrijas redzējumu. Atzīst, ka jau šobrīd daudzas skolas iesaistās bezdarbnieku apmācīšanā, kas nozīmē, ka iestrādes un tradīcijas ir. Tomēr tas, ka dalība pieaugušo izglītošanā vienā skolā tiek uztverta kā norma, citā skolā var būt jaunums, vai skola nemaz nav domājusi par tādu iespēju izmantošanu. Bezdarbniekus skaits vēl aizvien ir liels un tuvākajos 2-3 gados tas saglabāsies augstā līmenī. Uzsver, ka Labklājības ministrijas labprāt redzētu skolu aktīvāku iesaisti pieaugušo izglītībā, vienlaicīgi ņemot vērā brīvā tirgus situāciju un citas institūcijas, kas realizē pieaugušo izglītību. Informē par ieviesto kuponu sistēmu, kad nauda seko klientam un uzsver, ka naudai vajadzētu sekot uz to izglītības iestādi, kurā ir pieejama viskvalitatīvākā apmācība. Labklājības ministrijas piedāvājumā viena no pamatprioritātēm ir 8 pamatkompetenču apguve, tai skaitā arī digitālās prasmes un valodas. Šī būtu tā niša, kurā ar savu piedāvājumu varētu nākt vispārizglītojošās skolas. Tomēr ļoti būtiski, lai vienlaicīgi ar iesaistīšanos pieaugušo izglītībā, tiktu padomāts arī par pašu skolotāju tālākizglītību un gatavību darbam pieaugušo auditorijā, *Imants Lipskis* atzīst, ka jāizvērtē arī darba devēju iespējas atbalstīt izglītības iniciatīvas un investēt darbiniekos kā resursā, organizējot kursu, vai nosūtot darbiniekus mācīties un tādejādi veicinot mūžizglītības principu iedzīvināšanu darba vietās. Uzsver, ka nākamā struktūrfondu plānošanas perioda ietvaros atbalsts būtu jāplāno tādā veidā, lai pieaugušo izglītības ietvaros būtu aptvertas visas nepieciešamās mērķgrupas un visām iesaistītajām pusēm būtu sava vieta un atbildība izglītības tirgū.

Roberts Kīlis uzdod jautājumu, vai nebūtu iespējama skolu pozitīva diskriminācija, nosakot, ka minētās aktivitātes var iesaistīties tās izglītības iestādes, kurās, nodrošinot pieaugušo izglītību, grupās ir ne vairāk kā 50% vaučeru izmantotāju, tādējādi nosakot zināmu atbirumu iestādēm, kas var pieteikties konkursam.

Imants Lipskis atbild, ka izstrādājot kritērijus ir svarīgi ņemt vērā brīvā tirgus un konkurences principus. Jāatrod samērīgums un līdzsvars starp kritērijiem, ja ir tāds nodoms pozitīvi diskriminēt izglītības iestādes, tomēr jebkurā gadījumā jāievēro godīgas konkurences principi.

Evija Papule uzsver, ka jau šobrīd skolotāji paralēli strādā ļoti daudzās institūcijās, kas realizē pieaugušo izglītību. Ja veidotos šāda pozitīva diskriminācija, tad skolotājiem nebūtu jāskraida no vienas izglītības iestādes uz otru. Skolas šobrīd piedaloties iepirkumos nevar konkurēt ar mācību centriem divu iemeslu pēc – pirmkārt, pieredze, ja tas tiek prasīts kā kritērijs, otrkārt – tas ir apjoms, skola var paņemt noteiktu skaitu dalībnieku, bet nevar pacelt reģionālo līmeni. To ir nepieciešams ņemt vērā, jo tas ar ko skola var konkurēt – ir kvalitāte.

Roberts Kīlis papildina, ka skolu kvalitātes rādītājs ir akreditācija

Latvijas Pieaugušo izglītības apvienības direktore *Sarmīte Pīlāte* informē, ka Latvijas Pieaugušo izglītības apvienība pārstāv tās pieaugušo izglītības iestādes, kas jau šobrīd ir tirgū. Izsaka bažas par skolu iesaisti bezdarbnieku apmācībā. Uzsver, ka pieaugušo izglītības centriem ir laba pieredze pieaugušo izglītošanā un tos nevajadzētu izstumt un ļoti pārdomāt kritērijus.

Kultūras ministrijas pārstāve *Dace Ziemele* iesaka skolām sadarboties ar bibliotēkām mūžizglītības principa īstenošanā. Bibliotēkām ir ļoti laba pieredze e-izglītības izveidošanā un informāciju tehnoloģiju izmantošanā, kas iegūta ar Trešā Tēva dēla projektā. Ja skolas apvienojas ar bibliotēkām projektu īstenošanā, tad tas ir ļoti nopietns spēlētājs ne tikai bezdarbnieku apmācībā, bet arī pieaugušo kultūrizglītības veicināšanā un tālākizglītībā.

Valda Ozoliņa, Brocēnu bibliotēkas vadītāja, uzsver, ka Brocēnu bibliotēkai ir liela pieredze mūžizglītības īstenošanā – mācās gan bērni, gan skolēni, gan pieaugušie. Bibliotēkās lielas iespējas strādāt ar pieaugušajiem, kuriem ir liels atstumtības risks. Bibliotekāres pazīst katru bibliotēkas lietotāju un var ar viņiem strādāt. Tie ir pieaugušie, kas reti piesakās kursos, vai tālmācības grupās. Viņus iespējams grupās iekļaut tad, ja tiek veiktas individuālas pārrunas – iedzīvotāji spēj mainīt savu attieksmi pret dzīvi un no pasīva stāvokļa aktīvi iekļauties kopienas dzīvē. Brocēnu novadā var izmantot iespēju arī pieteikt savu projektu vietējam sponsoram, Brocēnu gadījumā tas ir a/s Cemex, kuram ir vietējais fonds, kas var dot finansējumu projektiem. Mēs saņēmām finansējumu pieaugušo izglītošanai visā novadā. Lielākā novada bibliotēka

uzrakstīja projektu, kurā tika noteikts, ka visā novadā bibliotēkās tiks veidotas mācību grupas datorprasmju apgūšanai pieaugušajiem. Otra iniciatīva, par kuru pastāsta *Valda Ozoliņa*, ir par pirmklasnieku nodarbībām no mācībām brīvajā laikā. Bibliotēka ir organizējusi Atklājumu nedēļu kā dienas nometnes bērniem. Tādejādi pirmās klases beidzējiem iemācām prasmes strādāt ar bibliotēku resursiem.

Roberts Kīlis precizē, ka bibliotēkas arī var tikt uzskatāmas par daudzfunkcionāliem izglītības centriem un pieredzes apvienošana skolām un bibliotēkām var radīt konkurētspējīgu piedāvājumu pieaugušo izglītošanā.

LU Pedagoģijas, psiholoģijas un mākslas fakultātes, kā arī vecāku asociācijas VISI pārstāve *Gunta Kraģe* iezīmē augstskolu piedāvājumu tālākizglītības īstenošanā. Atzīst, ka mācības darba un dzīves vietā ir šobrīd visekonomiskākais piedāvājums. Informē, ka LU īstenojamā struktūrfondu projektā sociālās atstumtības mazināšanai tiek izstrādāti gan tālākizglītības kursi skolotājiem, gan izglītības programmas vecākiem, sadarbības modeļi pašvaldību institūcijām un tml., lai uzrunātu visu kopienu, kas pašvaldībā dzīvo.

Roberts Kīlis vaicā, vai var būt iespējams organizēt programmu, kurā, piemēram, digitālās prasmes kopā apgūst vecāki un bērni.

Gunta Kraģe atbild, ka kursi ir jāorganizē tur, kur ir nepieciešamība un vajadzība. Dažādās pašvaldībās situācijas ir ļoti atšķirīgas, arī pēc teritoriālā sadalījuma, daudzviet ir jādomā par interešu izglītības pieejamību un saziņu ar vecākiem vispār.

5.

Roberts Kīlis aicina Gulbenes un Brocēnu novada pārstāvjus izteikt savu viedokli par dzirdētajiem priekšlikumiem.

Anita Birzniece vēlreiz uzsver, ka skolotājam ir jāspēj apvienot visas izglītības formas, tādejādi ļoti būtiski būtu tālākizglītības kursi, kas vērsti uz prasmēm paplašināt mērķauditoriju, strādāt ar pieaugušiem, lai varētu sekmīgi attīstīt 8 pamatkompetenču apguvi.

Laura Miķelsone atbalsta Gulbenes viedokli un aicina organizēt kursus skolotājiem darbam ar dažādām mērķauditorijām .

LNB Mācību centra vadītāja *Dženija Dzirkale Maļavkina* - aicina nopietnāk strādāt pie neformālās izglītības atzišanas procesa. Informē, ka Latvijas Nacionālā bibliotēka sadarbībā ar Izglītības un zinātnes ministriju, Latvijas Pieaugušo izglītības apvienību un Gulbenes bibliotēku

ir izstrādājušo projektu, kas paredz nacionāla sadarbības tīkla izveidi, lai veicinātu izpratni par neformālās izglītības rezultātu atzīšanu.

Valdis Kudiņš uzsver, ka vairākkārt tika atkārtots bibliotēkas pazīst vietējos cilvēkus, savukārt skolas var garantēt iegūtās izglītības kvalitāti – tas noteikti ir vietēja līmeņa jautājums, kam vajadzētu deleģēt līdzekļus vietējā līmenī, radīt lielāku decentralizāciju.

Roberts Ķīlis pateicas visiem sanāksmes dalībniekiem par aktīvu līdzdalību un izteiktajiem priekšlikumiem. Ierosina priekšlikumus apkopot un nosūtīt sanāksmes dalībniekiem izvērtēšanai elektroniskā veidā, lai tad rezultātā būtu kopīgais lēmums.

Dagnija Baltiņa pateicas Latvijas Pašvaldību savienībai par viesmīlību, Microsoft Latvija pārstāvjiem par atbalstu un tehnisko nodrošinājumu.

Sanāksmi slēdz 17.10

Sanāksmes vadītājs:

Roberts Ķīlis

Protokols:

Baiba Moļņika